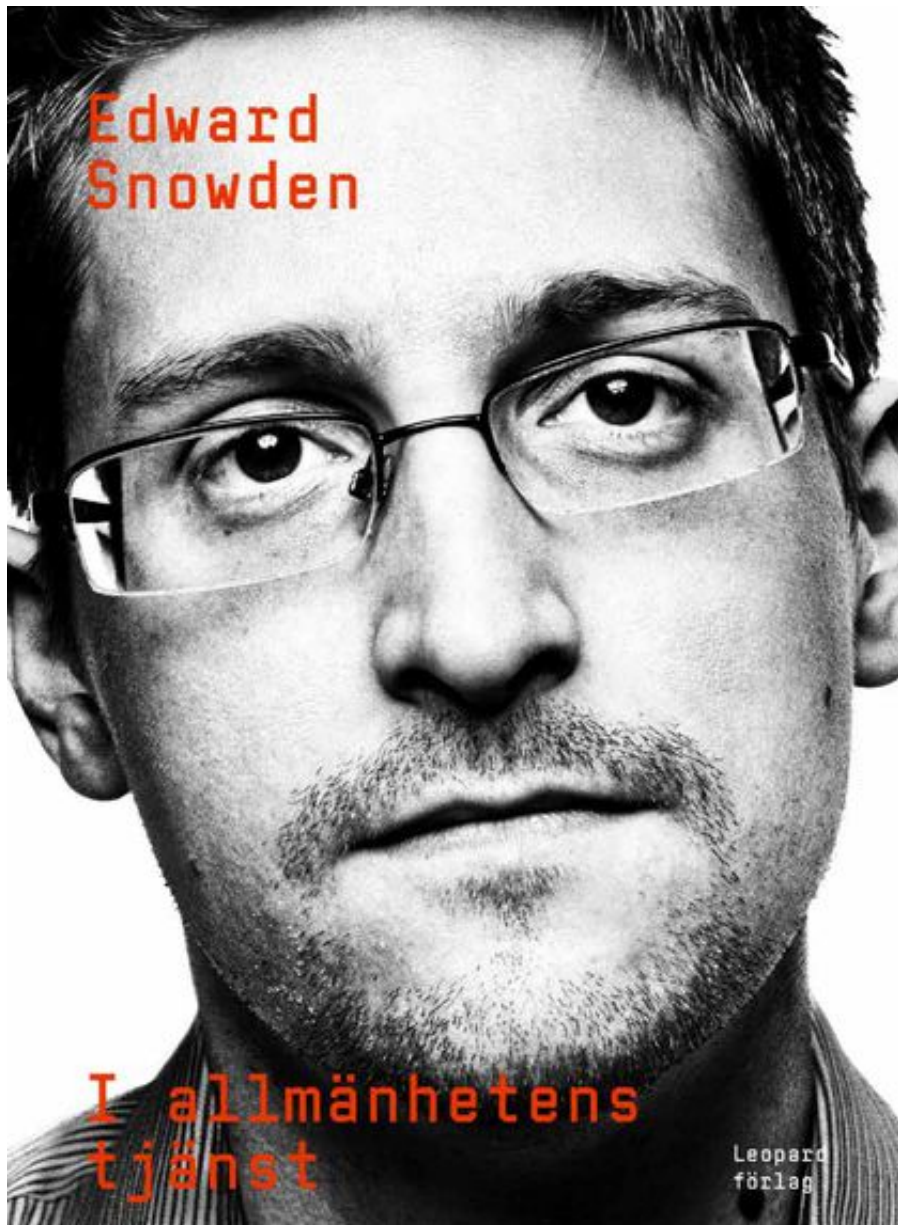

Det är som en välskriven spionroman fast i verkligheten, menar Mikael R Karlsson som läst Edward Snowdens självbiografi.

Bladvändare med eftersmak

Visselblåsaren Edward Snowdens självbiografi lämnar en olust efter sig, tycker vår recensent.

FOTO: LEOPARD FÖRLAG

SJÄLVBIOGRAFI

I allmänhetens tjänst

Författare: Edward Snowden

Översättning: Stefan Lindgren

Förlag: Leopard

Han ligger bakom en av de största scoopen genom tiderna, har varit amerikansk säkerhetstjänst mest eftersökta läcka och är i samma person betraktad som en hjälte, förrädare, säkerhetsrisk och har dessutom gett nyordet visselblåsare ett ansikte. Hur omdömena om honom ser ut avgörs av vem som avger dem. Oavsett vilket. Tillhör man inte kategorin i-kriget-mot-terrorismen-är-alla-medel-tillåt-na-patrioter finns det fog för att känna tacksamhet för att det finns människor som offrar sig för den gnutta frihet och integritet som fortfarande finns på internet. En av dessa människor heter Edward Snowden. Nu har han skrivit sin version om hur och varför han avslöjade hur USA började massövervaka världens befolkning på ett sätt som saknar motstycke i historien.

"I allmänhetens tjänst" är en spännande, fängslande och faktiskt mycket väl-

skriven historia. Det är lite som att läsa en spionroman, fast taget direkt ur verkligheten, kommer jag på mig att tänka flera gånger under läsningen. Minus den första tredjedelens självbiografiska uppväxtskildring förstås. I denna del får vi möta en mycket ung nörd med anpassningssvårigheter som fastnade redan i de tidiga generationerna av persondatorer. Barndomsskildringen i boken känns lite halvdistanserad. Den är tillräckligt nära för att förstå de mekanismerna bakom Edward Snowdens närmast sjukliga datornörderi, men hamnar för långt ifrån för att förstå de psykologiska och relationella mönster som faktiskt tillät honom att utveckla detta nörderi i en till synes funktionell familj.

Nåväl. Det är inte i första hand den första tredjedelen som är den mest intressanta. Den är mer en transportsträcka som via barndomen berättar hur Snowden i samband med 11/9 får ett anfall av patriotism och hamnar i säkerhetstjänsten. Det är efter det boken blir en bladvändare.

Berättelsen om hur en hackare, inställd på att göra sin plikt, upptäcker att och hur den amerikanska förvaltningen skapat

ett system för att massövervaka såväl den egna befolkningen som resten av världen är fascinerande. Lika fascinerande är insynen i hur den amerikanska säkerhetstjänsten reagerar på 11/9, hur man kastar alla rättighetsprinciper överbord och dessutom lämnar över en stor del av jobbet till privata aktörer. Det som gör Snowdens bok riktigt läsvärd är dock de delar som också är mest spännande; de där han berättar om hur han går tillväga när han väl bestämt sig för att offra sin egen tillvaro på rättfärdighetens altare.

Som självbiografi betraktat finns det en hel del brister i Snowdens framställning. Riktigt in på livet på honom kommer vi inte. Ändå. När jag väl har fastnat släpper jag inte boken förrän den är klar. Efteråt lämnar den olust efter sig. En olust som kan härledas till den nyvunna insikten om hur djupt den amerikanska massövervakningen faktiskt gick... eller kanske går?

Det känns faktiskt lite kymigt nu när jag står i begrepp att koppla upp mig för att skicka in recensionen till redaktionen. Almanackan säger 2019. Känslan 1984.

MIKAEL R KARLSSON

I "Den tunna isen" berättar Lena Einhorn om sitt eget liv. Recensenten Jimmy Vulovic läser romanen som en intim och lärorik skildring av kärlekens både konstruktiva och destruktiva kraft.

Med dialogen i centrum

Det är en tegelsten som Lena Einhorn bjuder på med "Den tunna isen". Romanen är över 500 sidor. Och om man liksom jag är en manisk läsare av precis allt i en bok så har man en hel del att göra. Baksidestexten säger att författaren som tidigare skrivit om andras liv nu riktar ljuset mot sitt eget

liv och "kärlekens livsfarliga och livsnödvändiga kraft". Självbiografiska böcker är de svåraste att recensera, dels för att det känns mer som om man recenserar någons liv än en bok och dels därför att de alltid får en att tänka på sitt eget liv.

"Den tunna isen" presenteras som en nyckelroman, det vill säga en berättelse som har sitt ursprung i sanna händelser, eller i alla fall en författares tolkning av händelserna. Och det är i detta fall, minst sagt, mycket av Lena Einhorn's liv som läsaren får ta del av. Berättelsen blir stundtals väldigt intim, för att inte säga privat och utlämnande både då det gäller författarens eget liv

Lena Einhorn.

FOTO: AGNETA ÅKESSON

och flera människor omkring henne. I synnerhet eftersom en stor del av boken upptas av kärlekshistorien mellan Lena Einhorn och en kvinna som i romanen kallas

Nicki. Hon lever i sin tur redan i en relation med en man och deras gemensamma son som drabbas av cancer. Låt mig sammanfatta det så här, det blir komplicerat.

Parallellt med kärleksrelationen berättas exempelvis om hur Lena Einhorn kämpade hårt och länge för att kunna skapa den Guldbaggeprisade filmen och Augustprisade boken "Ninas resa" om modern Nina Einhorn's överlevnad under För-intelsen. Det är väldigt intressant att läsa. Spännande är det också att få en inblick i syskonen Lena och Stefan Einhorn's uppväxt med läkar- och forskarföräldrarna Nina och Jerzy.

Frågan om vad som egentligen är intressant i en människas liv återkommer med jämna mellanrum under läsningen. För en själv är naturligtvis allt i ens eget liv intressant. Men är det intressant för andra? Drivs berättandet av berättarens terapeutiska behov av att berätta eller av läsarens behov av att få veta? Svaret står ju förstås att finna i det gamla hederliga uttrycket att smaken är som baken, delad. Är man väldigt intresserad av Lena Einhorn's privatliv med alla dess kärleks- och relationsvindlingar, ja, då är det en alldeles utmärkt nyckelroman.

Är du däremot liksom jag lite reserverad, eller hämmad, då det gäller det allt-

för privata så kommer de utlämnande delarna av boken nog att framstå som för detaljerade. Och då menar jag inte sexuellt sett, utan mer så här: först sa jag och sedan sa hon och sedan sa han och sedan sa hon igen och så vidare. Samtidigt, och det förstår jag först i slutet av min läsning, så blir det utlämnande och privata allt mindre jobbigt för mig att hantera efterhand. Så för en man (en ofta tyst sådan enligt min livspartner) kan det alltså så här i efterhand konstateras att en 500-sidig inblick i olika kvinnokollektiv där den analytiskt inträngande dialogen står i centrum är både lärorik och utvecklande.

JIMMY VULOVIC